

Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки

Одним із перспективних напрямів дослідження вважаємо аналіз лексичних та граматичних трансформацій, які відбуваються в ході перекладу кіно.

Список використаної літератури

1. Дюндик Б. П. Компрессия придаточных предложений в современном английском языке : автореф. дис. ... канд. филол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Б. П. Дюндик ; Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – М., 1971. – 15 с.
2. Камінський Ю. Декомпресивна асиметрія англійських та українських мовленнєвих знаків / Ю. Камінський // Вісн. Сум. держ. ун-ту. Сер. : «Філологія». – Суми : СумДУ, 2008. – № 1. – С. 30–34.
3. Камінський Ю. Комплементарна єдність компресії та декомпресії в межах закону мовної економії / Ю. Камінський // Вісн. Сум. держ. ун-ту. Сер. : «Філологія». – Суми : СумДУ, 2007. – № 1. – Т. 2. – С. 109–112.
4. Кузнецов В. Персоніфікація деяких іменників як важливий вид трансформації при перекладі з української мови на англійську [Електронний ресурс] / В. Кузнецов // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І. Франка. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2004. – Режим доступу : <http://eprints.zu.edu.ua/2123/1/04kvbuma.pdf>
5. Снегірьова Є. Компресія і втрати змісту при синхронному перекладі: як не перейти межу / Є. Снегірьова // Лінгвістика ХХІ століття: нові дослідження і перспективи : зб. наук. пр. – Вип. 5. – К. : Логос, 2010. – С. 206–214.
6. Швейцер А. Д. Перевод и лингвистика. О газетно-информационном и военно-публицистическом переводе / Александр Давидович Швейцер. – М. : Воениздат, 1973. – 280 с.
7. Шокина А. Языковая компрессия в рекламном тексте [Электронный ресурс] / А. Шокина // Медиа-скоп : электрон. науч. журн. фак. журналистики МГУ им. М. В. Ломоносова. – 2008. – № 2. – Режим доступа : <http://mediascope.ru/node/240>
8. Ivarsson J. Subtitling / J. Ivarsson, M. Carroll. – Stockholm : Transedit HB, 1998. – 185 p.
9. Maier W. Spielfilmsynchronisation / Wolfgang Maier. – Frankfurt am Main : Peter Lang, 1997. – 151 S.
10. Thome G. Strategien der Textverkürzung bei der Übersetzung ins Deutsche / G. Thome // Textologie und Translation. Akten der Euroconference, Prag, 14.–16. März 2002 (= Jahrbuch Übersetzen und Dolmetschen) ; [hrsg. von Heidrun Gerzymisch-Arbogast]. – Tübingen : Gunter Narr, 2003. – S. 305–330.

Статтю подано до редколегії
22.03.2012 р.

УДК 81'373.2

В. І. Мозговий – кандидат філологічних наук, доцент
кафедри менеджменту і господарського права Донецького
національного технічного університету

Із досвіду роботи над словником офіційної передачі російських імен засобами української мови

*Роботу виконано на кафедрі менеджменту
і господарського права ДОНТУ*

На прикладі передачі російських імен на букву «а» засобами української мови описується методика роботи над перекладом власних назв у контексті права.

Ключові слова: антропонімна культура, категорія права, принципи передачі власних назв.

Мозговой В. И. Из опыта работы над словарем официальной передачи русских имен на украинский язык. На примере передачи русских имен на букву «а» средствами украинского языка описывается методика работы над переводом собственных имен в контексте права.

Ключевые слова: антропонимная культура, категория права, принципы передачи собственных имен.

Mozgovyy V. I. Dictionary Experience of Official Translation of Russian Proper Names into Ukrainian. Translation methodics of proper names in law context is analysed in article by the example of translation of Russian names beginning with a letter «a».

Key words: antroponymic culture, the category of justice, principles of reproduction of proper names.

© Мозговий В. І., 2012

Постановка наукової проблеми та її значення. Про те, що теорія «перекладу» власних назв (ВН) не задовольняє громадян у їхньому прагненні до збереження національної, економічної та культурної спадщини, зосередженої у пропріальній лексиці, свідчать численні спроби «оригінального» трактування імен у сучасних нормативних словниках. Однак «оригінальність» зводиться до того, що вони рекомендують українські еквіваленти для російських імен, дублюючи у такий спосіб практику перекладу, характерну для апелювальної лексики (*Анна – Ганна, Николай – Микола, Филипп – Пилип* [1; 6]), або змінюють «застарілі» російські норми на транслітеровані українські (укр. *Емануїл, Єлисей, Пилип, Раїса, Милиця* – рос. *Емануїл, Елисей, Пылып, Райиса, Мыльця* [2; 4]), що не враховує реальний статус імен у сучасному контексті їхнього функціонування.

Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження. Виділення конкретних предметів серед інших через їхнє іменування відбувалося в усі часи, що впливало на осмислення людиною власної природи й унікального навколишнього світу. Але різні класи потенційно пропріальної лексики перетворювалися у ВН, пройшовши складний шлях від носія абстрактного імені-характеристики (Зима, Ждан, Безніс, Первиш, Лев [5, 5–6]) до власника імені по батькові (патроніма), що давало право на передавання сімейної власності, і, далі, до прізвища, яке обслуговувало родове право і забезпечувало конкретній особі відповідний статус у суспільстві.

Таким чином, спочатку фіксувався лише *носій імені*: його численні дохристиянські мовленнєві варіанти замінялися одним, закріпленим у церковних документах. Саме тому в сучасній практиці без згоди власника *Николай Басков, Николь Саркозі* або *Михайл Саакашвілі* чи *Анна Зегерс* не можуть перетворюватися в *Миколу, Михайла* чи *Ганну*.

Поява *патронімів* пов'язувалася з юридичною фіксацією права на спадщину і, отже, головним у них була основа імені батька як первинного власника (рос. *Николай – Никола[йе]вич, Никола[йе]вна; Евгений – Евгени[йе]вич, Евгени[йе]вна*; укр. *Николай – Николайович, Никола[йі]вна; Микола – Миколович, Миколівна; Миколай – Миколайович, Микола[йі]вна; Євгеній – Євгенійович, Євгені[йі]вна; Євген – Євгенович, Євгенівна*). При цьому різниця у вживанні суфіксів *-евич-, -евн і -ович-, -івн* у споріднених мовах («син – дочка») не зачіпає процедури передачі власності, а тому не має правового значення.

Вищий ступінь розвитку ВН ознаменувався появою *прізвища* для передачі титулу (дворянин, князь, граф тощо) за чоловічою лінією. Ось чому тільки чоловік має право на відмінювання прізвища, незалежно від його граматичного роду: рос. *Терлак Николай – Терлака Николая, Сорока Иван – Сороки Ивана*; укр. *Петренко Євген – Петренка Євгена* і т. п. Правовий складник сучасного імені потребує відтепер поінформованості про первинного власника, а отже, *практична ономастика* як частина лексикології перетворюється де-факто в *правову ономастику*. Основним її об'єктом стають уже не звуки, морфеми або графеми, а *фононіми, морфоніми і графоніми* – найменші міжмовні одиниці пропріальної лексики, які інформують про об'єкт номінації і розрізняють імена задля збереження права на власність, національну культуру й історію [3].

Перегляд принципів онімного нормування стає нагальною потребою сьогодення. З огляду на це запропонований нижче авторський фрагмент статей «Словника передачі російських імен» на букву «а» має на меті ознайомити читача з методикою роботи над ВН як матеріалізованими одиницями права:

Аар`он і Ар`он, ч.; від д.євр. *Ahārōn* «ящик», «ковчег завіту» – Аар`он і Ар`он, р.в. -на, к.в. -не, н/б Аар`онович і Ар`онович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аар`онівна і Ар`онівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Абр`ам і Авра`ам, Авр`ам, ч.; від д.євр. *Abhrāhām* «батько багатьох народів» – Аб`рам і Авра`ам, Ав`рам, р.в. -ма, к.в. -ме, н/б Абр`амович і Авра`амович, Авр`амович, р.в. -ча, к.в. -чу, Абр`амівна і Авра`амівна, Авр`амівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Аввак`ум і Абак`ум, ч.; із гр. *Abbaoum* від д.євр. *Chābbaqqūq* «обійми божі» – Аввак`ум (графоніми *вв* свідчать про належність імені до російської антропонімної культури) і Абак`ум, р.в. -ма, к.в. -ме, н/б Авак`умович і Абак`умович, р.в. -ча, к.в. -чу, Авак`умівна і Абак`умівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; **укр. екв. Авак`ум** (графонім *в* свідчить про належність імені до української антропонімної культури).

Авг`урій; ч.; із латин. *augūr* «ворожбит на птахів» – Авг`урій, р.в. -рія, к.в. -ріє, н/б Авг`урійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Авг`уріївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

`Август, ч.; із латин. *Augustus* «священний, великий» – `Август, р.в. -та, к.в. -те, н/б `Августович, р.в. -ча, к.в. -чу, `Августівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Авд`ей, ч.; «славний» від гр. audē «голос, мова, слава» – Авд`ей (фононіми [a] і [ʔe] свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -дея, к.в. -дею, *п/б* Авд`ейович, р.в. -ча, к.в. -чу, Авд`єївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Овд`ій** (фононіми [o] та [i] свідчать про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -дія, к.в. -дію, *п/б* Овд`ійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Овд`їївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

`Авдий, ч.; із д.євр. Abd-Jesu «служитель Ісуса» – `Авдій, р.в. -дія, к.в. -дію, *п/б* `Авдійович, р.в. -ча, к.в. -чу, `Авдіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Авд`отья, ж.; «служниця» від д.євр. Abdon «служитель, раб» – Авд`отья, р.в. -тьї, *д.в. і м.в.* -тьї, к.в. -тьє, *розм.* Явд`оха, р.в. -хи, *д.в. і м.в.* -сі, к.в. -хо.

Ав`еркий, ч.; «сміливий» від латин. āverto «змушую до втечі» – Ав`еркій (графонім *a* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -кія, к.в. -кію, *п/б* Ав`еркійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ав`еркіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Ов`еркій** (графонім *o* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -кія, к.в. -кію, *п/б* Ов`еркійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ов`еркіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; *розм.* Ов`ерко.

Авер`ян, ч.; «сміливий» від латин. āverto «проганяю» – Авер`ян (апостроф після [p] фіксує тверду вимову, а графонім *a* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -на, к.в. -не, *п/б* Авер`янович, р.в. -ча, к.в. -чу, Авер`янївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Овер`ян** (графонім *o* свідчить про належність носія імені до української антропонімної культури).

Авкс`ентий, ч.; із гр. Auxentus «який росте» – Авкс`ентій (графонім *a* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -тія, к.в. -тію, *п/б* Авкс`ентійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Авкс`ентїївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Овкс`ентій**, (графонім *o* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), *розм.* Окс`ент, Окс`ентій.

Аг`ап і Аг`апий, ч; із гр. agarē «любов» – Аг`ап і Аг`апій, р.в. -па і -пія, к.в. -пу і пію, *п/б* Аг`апович і Аг`апійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аг`апївна і Аг`апіїївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Аг`афий, ч.; із гр. agathē «добрий, гарний» – Аг`афій, р.в. -фія, к.в. -фію, *п/б* Аг`афійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аг`афїївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Аг`афья, ж.; із гр. agathē «добрий, гарний» – Аг`аф`я (апостроф після [f] фіксує тверду вимову), р.в. -ф`ї, *д.в. і м.в.* -ф`ї, к.в. -ф`є, *розм.* Гаф`ія.

Агаф`он, ч.; із гр. agathon «благо, добро» – Агаф`он, р.в. -на, к.в. -не, *п/б* Агаф`онович, р.в. -ча, к.в. -чу, Агаф`онївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Агг`ей, ч.; із д.євр. Haggaj «святковий» – Агг`ей (графоніми *a* і *g* свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ггея, к.в. -ггею, *п/б* Агг`ейович, р.в. -ча, к.в. -чу, Агг`єївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Ог`ій і Ог`ей** (графоніми *o* і *g* свідчать про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -гія (-гея), к.в. -гію (-гею), *п/б* Ог`ійович (Ог`ейович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ог`їївна (Ог`єївна), р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Агла`ида, ж.; із гр. aglaē «блисуча, прекрасна» – Агла`їда (*ї* фіксує слов`янське походження імені), р.в. -ди, *д.в. і м.в.* -ді, к.в. -до (форма **Агла`ида** в українській мові фіксує носія імені, не вписаного у слов`янський контекст).

Агн`есса, ж.; із гр. agnē «чиста, непорочна» – Агн`есса (графоніми *ss* свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -си, *д.в. і м.в.* -сі, к.в. -со; **укр. екв. Агн`еса** (графонім *s* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -си, *д.в. і м.в.* -сі, к.в. -со.

Аграф`ена, ж.; із рим. Agrippa «незграбна» – Аграф`ена (графонім *a* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Агрипина**, **Горп`ина**, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Агрипп`ина, ж.; із рим. Agrippa «незграбна» – Агрипп`ина (графоніми *nn* свідчать про іншомовне походження імені і його належність до російської антропонімної культури), р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Горп`ина**, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Ад`ам, ч.; від д.євр. `ādām «людина, чоловік, глина» – Ад`ам, р.в. -ма, к.в. -ме, *п/б* Ад`амович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ад`амївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Ад`ольф, ч; із нім. Adolf «шляхетний вовк» від д.в.н. adal «шляхетний» і wolf «вовк» – Ад`ольф, р.в. -фа, к.в. -фе, *п/б* Ад`ольфович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ад`ольфївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Адри`ан і Андри`ан, Андри`ян, ч.; із латин. Adrianus «виходець із Андрії» від іллр. ardia «швидка вода» – Адри`ян і Андри`ян (фононім [j] у буквособлученні *ян* передає слов`янське похо-

дження імені), р.в. -на, к.в. -не, *п/б* Адри`янович і Андри`янович, р.в. -ча, к.в. -чу, Адри`янівна і Андри`янівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но (українські форми **Адри`ан** і **Андри`ан** ідентифікують носіїв імен, не вписаних у слов'янський контекст).

А`ида, *жс.*; «потустороння» *від* гр. Aidēs «бог підземного царства; пекло, могила, смерть» – А`ида, р.в. -ди, *д.в. і м.в.* -ді, к.в. -до (можлива форма **А`ида** ідентифікує носія імені, не вписаного у слов'янський контекст).

Ак`акій, *ч.*; «незлобливий, добрий» *від* гр. akakos – Ак`акій, р.в. -кія, к.в. -кіє, *п/б* Ак`акійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ак`акіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Ак`им, *ч.*; «від Бога» *із* д.євр. Jāhōjāqīm «Ягве спорудив» – Ак`им, р.в. -іма, к.в. -іме, *п/б* Ак`имович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ак`имівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Як`им**, р.в. -има, к.в. -име, *п/б* Як`имович, р.в. -ча, к.в. -чу, Як`имівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Акс`инья, *жс.*; «гостинна» *від* гр. xenia, xene «іноземка, гість» – Акс`инья, р.в. -ньї, *д.в. і м.в.* -ньї, к.в. -ньє; **укр. екв. Акс`енія і Окс`енія**, р.в. -нії, *д.в. і м.в.* -нії, к.в. -ніє.

Акул`ина, *жс.*; *від* латин. Āquilina «орлина» – Акул`ина, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Кил`ина і Кул`ина**, Якил`ина, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Алевт`ина, *жс.*; «лагідна» *від* гр. aleiphō «намазую, натираю (оливковим маслом)» – Алевт`ина, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Алекс`андр, *ч.*; *із* гр. Alexandros «захисник» *від* alexō «захищаю» і andros «чоловік, мужчина» – Алекс`андр (графонім *а* фіксує належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ра, к.в. -ре, *п/б* Алекс`андрович, р.в. -ча, к.в. -чу, Алекс`андрівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Олекс`андр** (графонім *о* фіксує належність імені до української антропонімної культури), р.в. -ра, к.в. -ре, *п/б* Олекс`андрович, р.в. -ча, к.в. -чу, Олекс`андрівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Алекс`андра, *жс.*; *від* Алекс`андр – Алекс`андра (графонім *а* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ри, *д.в. і м.в.* -рі, к.в. -ро; **укр. екв. Олекс`андра** (графонім *о* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -ри, *д.в. і м.в.* -рі, к.в. -ро.

Алекс`ей, *ч.*; *із* гр. Alexias «захисник» *від* alexō «захищаю, допомагаю» – Алекс`ей (графонім *а* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -сія, к.в. -сіє, *п/б* Алекс`ейович, р.в. -ча, к.в. -чу, Алекс`єївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Олекс`ій** (графонім *о* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -сія, к.в. -сіє, *п/б* Олекс`ійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Олекс`іївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Алекс`ея, *жс.*; *див.* Алекс`ей – Алекс`ея (графонім *а* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -сеї, *д.в. і м.в.* -сеї, к.в. -сеє; **укр. екв. Олекс`ія** (графонім *о* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -сії, *д.в. і м.в.* -сії, к.в. -сіє.

Ал`ексій, *ч.*; *див.* Алекс`ей – Ал`ексій (графонім *а* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -сія, к.в. -сіє, *п/б* Ал`ексійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ал`ексіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но; **укр. екв. Ол`ексій** (графонім *о* свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -сія, к.в. -сіє, *п/б* Ол`ексійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ол`ексіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

`Алла, *жс.*; *із* гот. – `Алла, (графоніми *лл* свідчать про іншомовне походження імені), р.в. -лли, *д.в. і м.в.* -ллі, к.в. -лло.

Альб`ерт, *ч.*; *із* латин. Albertus *від* adal «шляхетний» і beraht «знаменитий» – Альб`ерт, р.в. -та, к.в. -те, *п/б* Альб`ертович, р.в. -ча, к.в. -чу, Альб`ертівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Альб`ина, *жс.*; «білий» *від* латин. Albus – Альб`ина, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Альфр`ед, *ч.*; *із* англ. Alfred «мудрий» *від* alf «ельф» і gēd «рада, мудрість» – Альфр`ед, р.в. -да, к.в. -де, *п/б* Альфр`едович, р.в. -ча, к.в. -чу, Альфр`едівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Амвр`осий, *ч.*; «безсмертний, божественний» *від* гр. ambrosias – Амвр`осій, р.в. -ія, к.в. -ію, *п/б* Амвр`осійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Амрос`іївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Ам`ос, *ч.*; «відповідальний» *від* д.євр. ʿAmōs «який несе ношу, навантажений» – Ам`ос, р.в. -са, к.в. -су, *п/б* Ам`осович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ам`осівна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Ан`аний, *ч.*; «Ягве милосердний» *від* д.євр. Hānājā – Ан`аний, р.в. -ія, к.в. -ію, *п/б* Ан`анійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ан`аніївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Анаст`ас і Анаст`асий, *ч.*; «воскресний» *від* гр. anastasis «воскресіння» – Анаст`ас і Анаст`асій, р.в. -ія і -са, к.в. -ію і -се, *п/б* Анаст`асович і Анаст`асійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Анаст`асівна і Анаст`асіївна, р.в. -ни, *д.в. і м.в.* -ні, к.в. -но.

Анаст`асия, жс.; від Анаст`ас – Анастас`ія, р.в. -сії, д.в. і м.в. -сії, к.в. -сіє.

Анат`олій, ч.; «із Анатолії» від гр. anatolē «схід» – Анато`лій, р.в. -ія, к.в. -ію, н/б Анат`олійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Анат`оліївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Анат`олія, жс.; від Анат`олій – Анат`олія, р.в. -лії, д.в. і м.в. -лії, к.в. -ліє.

Ангел`ина, жс.; «ангельська» від гр. angelos «вісник» – Ангел`іна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Андр`ей, ч.; гр. Andreas «мужній, хоробрий» від andreios – Андр`ей (фононім [`є] свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ія, к.в. -ію, н/б Андр`ейович, р.в. -ча, к.в. -чу, Андр`єївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; **укр. екв. Андр`ій** (фононім [і] свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -ія, к.в. -ію, н/б Андр`ійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Андр`іївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Андр`он, ч.; від гр. Andros «чоловік, мужчина», р. в. – Андр`он, р.в. -на, к.в. -не, н/б Андр`онович, р.в. -ча, к.в. -чу, Андр`онівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Анж`ела і Анжел`ика жс; від фр. Angélique із латин. angelica «ангельська», гр. angelos «вісник» – Анж`ела і Анжел`іка, р.в. -ли і -ки, д.в. і м.в. -лі і -ці, к.в. -ло і -ко.

Аник`ей і Ан`икій, ч.; «божественний переможець» від гр. Iōannikios «божа милість» і nikē «перемога» – Аник`ей і Ан`ікій (фононіми [а] та [і] свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -єя і -ія, к.в. -єю і -ію, н/б Аник`ейович і Ан`ікійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аник`єївна і Ан`ікіївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; **укр. екв. Он`икій** (фононіми [о] та [и] свідчать про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -ія, к.в. -ію, н/б Он`икійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Оник`іївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Ан`исим, ч.; «корисний» від гр. onēsimos – Ан`ісім (фононіми [а] та [і] свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ма, к.в. -ме, н/б Ан`ісімович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ан`ісімівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; **укр. екв. Он`исим** (фононіми [о] та [и] свідчать про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -ма, к.в. -ме, н/б Он`исимович, р.в. -ча, к.в. -чу, Он`исимівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но, розм. Он`исько.

Ан`исья, жс.; «корисна» від гр. onēsimos – Ан`ісья (фононіми [а] та [і] свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -сії, д.в. і м.в. -сії, к.в. -сіє; **укр. екв. Он`исія** (фононіми [о] та [и] про належність імені до української антропонімної культури), розм. Он`иська, д.в. і м.в. -сьці, к.в. -сько.

`Анна, жс.; «милосердна» від д.євр. Channa «Бог милостивий» – `Анна (вимова без [г] свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -нни, д.в. і м.в. -нні, к.в. -нно; **укр. екв. Г`анна** (фононім [г] свідчить про належність імені до української антропонімної культури).

Ант`ип, ч.; «упертий» від гр. Antipas anti «проти» і ras «кожний» – Ант`ип, р.в. -па, к.в. -пе, н/б Ант`ипович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ант`ипівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Ант`он і Ант`оній, ч.; «неперевершений» від рим. Antonius «який набиває ціну» – Ант`он і Ант`оній, р.в. -на і -ія, к.в. -не і -ію, н/б Ант`онович і Ант`онійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ант`онівна і Ант`оніївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; **укр. екв. Ант`ін**, Ант`он і Ант`оній.

Антон`ина, жс.; від Ант`он – Антон`іна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Анф`иса, жс.; «квітуча» з гр. anhusa – Анф`іса, р.в. -си, д.в. і м.в. -сі, к.в. -со.

Аполлін`арій, ч.; із латин. Apollinarius «Аполлонів» від apollymī «губитель, згубник» – Аполлі-н`арій (графоніми лл свідчать про грецьке походження імені), р.в. -ія, к.в. -ію, н/б Аполлін`арійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аполлін`аріївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Аполл`он, ч.; від гр. Apollōn «бог сонця і муз» – Аполл`он (графоніми лл свідчать про грецьке походження імені), р.в. -на, к.в. -не, н/б Аполл`онович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аполл`онівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Ари`адна, жс.; від імені дочки критського царя Міноса Ariadnē із гр. aḡi «дуже» і andanō «подобаяся» – Арі`адна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Ар`ина, жс.; від гр. Eirēnē «мирна» – Ар`іна (фононіми [а] та [і] свідчать про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; **укр. екв. Ор`ина** (фононіми [о] та [и] свідчать про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; розм. Ор`ися, д.в. і м.в. -сі, к.в. -сю.

Арист`арх, ч.; від гр. aristos «найкращий начальник, найхоробріший полководець» – Арист`арх, р.в. -ха, к.в. -ху, н/б Арист`архович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арист`архівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Арк`адий, ч.; «з Аркадії» від гр. *arcos* «пастух» – Арк`адій, р.в. -дія, к.в. - дію, *н/б* Арк`адійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арк`адіївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Арн`ольд, ч.; нім. *Arnold* «правитель орлів» від д.в.н. *arn* «орел» і *waltan* «керувати» – Арн`ольд, р.в. -да, к.в. -де, *н/б* Арн`ольдович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арн`ольдівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Арс`ен, Арс`ений і Арс`ентий, ч.; від гр. *arsen* «мужній, сильний» – Арсен, Арс`ений і Арс`ентій, р.в. -а, -нія і -тія, к.в. -у, -нію і -тію, *н/б* Арс`енович, Арс`енійович і Арс`ентійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арс`енівна, Арс`еніївна і Арс`ентіївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; *розм.* Арс`ень, р.в. -я, к.в. -ю, *н/б* Арс`еньович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арс`енівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Артам`он, ч.; від гр. *artemōn* «вітрило» – Артам`он, р.в. -на, к.в. -не, *н/б* Артам`онович, р.в. -ча, к.в. -чу, Артам`онівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Арт`емий і Арт`єм, ч.; від гр. *artemōs* «батьорий, здоровий, неушкоджений» – Арт`емій і Арт`єм (фононім [о] свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -ія і -ма, к.в. -ію і -му, *н/б* Арт`емійович і Арт`ємович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арт`еміївна і Арт`ємівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; *укр. екв.* Арт`єм (фононім [е] свідчить про належність імені до української антропонімної культури), р.в. -а, к.в. -му, *н/б* Арт`ємович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арт`ємівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Арт`ур, ч.; із кельт. імені *Art(h)ur* від *arth* «ведмідь» – Арт`ур, р.в. -ра, к.в. -ре, *н/б* Арт`урович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арт`урівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Арх`ип, ч.; «старший над кіньми» від гр. *archō* «керую» і *hippos* «кінь» – Арх`ип, р.в. -па, к.в. -пе, *н/б* Арх`ипович, р.в. -ча, к.в. -чу, Арх`ипівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

`Ася, ж.; від Анастас`ія – `Ася, р.в. -сі, д.в. і м.в. -сі, к.в. -сю.

Афан`асий, ч.; гр. *Athanasios* «безсмертний» від *athanasia* «безсмертя» – Афан`асій (вимова *Афан`асій* свідчить про належність імені до російської антропонімної культури), р.в. -сія, к.в. -сію, *н/б* Афан`асійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Афан`асіївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но; *укр. екв.* Пан`ас і Опан`ас, Атан`ас, Атан`асій, Танасій (вимова фіксує належність імен до української антропонімної культури), р.в. -са і -сія, к.в. -су і -сію, *н/б* Пан`асович, Опан`асович, Атан`асович, Атан`асійович, Тан`асійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Пан`асівна, Опан`асівна, Атан`асівна, Атан`асіївна, Тан`асіївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Афіног`ен, ч.; «нащадок Афіни» від гр. *Athēna* «богиня неба, родючості, покровителька мирної праці» і *genos* «рід», – Афіног`ен, р.в. -на, к.в. -не, *н/б* Афіног`енович, р.в. -ча, к.в. -чу, Афіног`енівна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Аф`он і Аф`оний, ч.; «мовчазний» від гр. *aphōnos* «безмовний, німий» – Аф`он і Аф`оній, р.в. -на і -нія, к.в. -не і -нію, *н/б* Аф`онович і Аф`онійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Аф`онівна і Аф`оніївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Афрод`ита, ж.; «богиня кохання» від гр. *aphrodisios* «любовний» – Афрод`ита, р.в. -ти, д.в. і м.в. -ті, к.в. -то.

Ах`илла і Ах`иллий, ч.; «Ахіллесів нащадок» від гр. *Achilleios* «від Ахілли» – Ах`ілла і Ах`іллій (графоніми *лл* свідчать про грецьке походження імені), р.в. -лли і -ллія, к.в. -лло і -ллію, *н/б* Ах`іллоулич і Ах`іллійович, р.в. -ча, к.в. -чу, Ах`іллівна і Ах`ілліївна, р.в. -ни, д.в. і м.в. -ні, к.в. -но.

Аэл`ита, ж.; від гр. *aeros* «повітря» і *litos* «камінь» – Аел`ита, р.в. -ти, д.в. і м.в. -ті, к.в. -то.

Висновки й перспективи подальших досліджень. У результаті накопичення знань про природу онімів сучасна ономастика поступово осмислює своє основне призначення – бути захисником прав людини, якій мовознавство має забезпечити адекватне трактування її правового статусу. Заключний етап цієї роботи полягає у створенні низки відповідних словників, здатних задовольнити потреби українських громадян і спеціалістів юридично-правових служб у їхньому прагненні до правильної фіксації власного імені в іншій мові (у цьому випадку українській) – грамотної з погляду права, графіки й орфографії.

Список використаної літератури

1. Єрмоленко С. Я. Новый російсько-український словник-довідник : бл. 65 000 слів / С. Я. Єрмоленко, К. В. Ленець, Л. О. Пустовіт. – К. : Довіра, 1996. – 797 с.
2. Креч Т. В. Словарь транслитерации русских и украинских имён / Т. В. Креч. – Симферополь : Межвуз. центр «Крым», 2006. – С. 33–35.
3. Мозговий В. І. Фононіми, морфоніми, графоніми, або методика передачі власних назв засобами спорідненої мови / В. І. Мозговий // Функціональна лінгвістика : сб. научн. работ / Крымский респ. ин-т последипломного образования. – Симферополь, 2010. – Т. 2. – С. 102–104.

4. Рикова З. Г. Русско-украинский словарь / З. Г. Рикова, Н. В. Щегольковська. – Харьков : РИП «Оригинал», 1997. – 250 с.
5. Трійняк І. І. Словник українських імен / І. І. Трійняк. – К. : Довіра, 2005. – 509 с.
6. Український орфографічний словник : близько 172 000 слів / [уклад. В. Чумак та ін.]. – 7-е вид., переробл. і доповн. – К. : Довіра, 2008. – 983 с.

Список умовних скорочень

гот. – готське
гр. – грецьке
д.в. – давальний відмінок
д.в.н. – давньовірхненімецьке
д.євр. – давньоєврейське
ж. – жіноче
іллір. – іллірійське
кан. – канонічне
кельт. – кельтське
к.в. – кличний відмінок

латин. – латинське
м.в. – місцевий відмінок
нім. – німецьке
п/б – по батькові
рим. – римське
р.в. – родовий відмінок
розм. – розмовне
ч. – чоловіче
укр. екв. – український еквівалент

Статтю подано до редколегії
05.03.2012 р.

УДК 811.111'276.'255.4

I. A. Onyshchenko – Senior Teacher of Philology, Lesia
Ukrainka Volyn National University

The Principal Ways of English Slang Translation and Its Analysis

*The article was written at the Department of Foreign
Languages Studies for Natural and Mathematic
Specialities, Lesia Ukrainka Volyn National University*

Розглянуто основні способи перекладу англійських сленгових утворень, наголошено на значенні фонових знань для пошуку відповідних еквівалентів, проаналізовано переклад окремих сленгових одиниць.

Ключові слова: переклад, лексичні та стилістичні перешкоди, функціональний стиль, стилістичний статус, текст оригіналу, еквівалентний, мистецтво перекладу, методологія, описовий переклад, явище, відповідність, фонові знання.

Онищенко И. А. Основные способы перевода английского сленга и его анализ. В статье рассматриваются основные способы перевода английских сленговых образований, подчеркивается значение фоновых знаний для выявления соответствующего эквивалента, анализируется перевод отдельных сленговых единиц.

Ключевые слова: перевод, лексические и стилистические трудности, функциональный стиль, стилистический статус, текст оригинала, эквивалент, искусство перевода, методология, описательный перевод, явление, соответствие, фоновые знания.

Onyshchenko I. A. The Principal Ways of English Slang Translation and Its Analysis. The article deals with the principal ways of English slang translation, emphasising the importance of background knowledge to find necessary equivalents, presenting the analysis of definite slangy words.

Key words: translation, lexical and stylistic difficulties, functional style, stylistic status, source text, equivalent, art of the craft of translation, methodology, descriptive translation, phenomenon, correspondence, background knowledge.

Description of the problem under consideration and its significance. Translation is an operation performed on language: process of substituting a text in one language for a text in another one [3, 6]. During the translation a translator encounters certain grammatical, lexical and stylistic difficulties. Slang, like any other category of language vocabulary, follows all rules of the language. Except for some purely parodying grammatical means it does not have its specific grammar. Slang is a constantly changing phenomenon; it may die or begin to thrive. Slang is also a social phenomenon that reflects our society. Slang is unruly,